

Slutrapport
Invånardialog om välfärdsteknik

Innehållsförteckning

1. Bakgrund (uppdraget) och syfte med dialogen

1.1	Definitioner	2
-----	--------------	---

2. Planering och förberedelser

2.1	Kommunikation	3
2.2	Research	3

3. Genomförande

3.1	Val av metod	3
3.2	Web-enkät	3
3.3	Upplägg på kvällen	4
3.4	Återkoppling till deltagarna	4

4. Sammanställning av resultat

4.1	Vad vill man ha? (Behov och lösning)	4
4.2	Nytta med välfärdsteknik	7
4.3	Farhågor gällande välfärdsteknik	8

5. Analys/slutsats och rekommendation för fortsatt arbete

5.1	Hur kan vi arbeta vidare?	9
-----	---------------------------	---

1. Bakgrund (uppdraget) och syfte med dialogen

Sveriges regering har en vision, År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter. Syftet är att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet. I femklöverns senaste planeringsdirektiv¹ står det beskrivet att: "I Halmstad ska vi tillvarata de möjligheter som teknik och digitalisering ger. Med stöd av teknologi kan vi bidra till människors ökade trygghet, tillgänglighet, självständighet och delaktighet. Vi ska arbeta för att utveckla alternativ till traditionella tjänster som till exempel tillsyn med stöd av kamera, möjlighet att göra ansökningar via e-tjänst och föräldrastöd på nätet."

Dialogen genomfördes den 13 februari 2018 på Digitalt laborativt center vid Högskolan i Halmstad. Syftet med invånardialogen var att inhämta och fördjupa kunskapen om vilka behov samt nytta och farhågor socialförvaltningens och hemvårdsförvaltningens målgrupper har inom området välfärdsteknologi.

De centrala frågeställningarna under invånardialogen var följande:

- Vilken välfärdsteknik vill du som invånare ha? Finns det några särskilda önskemål kring vad kommunens förväntas erbjuda?
- Vilken nytta ser du som invånare med ny teknik?
- Vilka farhågor ser du som invånare med ny teknik?

1.1 Definitioner

Under förarbetet och genomförandet av dialogen har vi utgått från Socialstyrelsens definitioner av nedanstående begrepp.

Välfärdsteknologi: är kunskapen om välfärdsteknik.

Välfärdsteknik: är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Välfärdsteknik kan användas av personen själv, en närstående eller någon annan i personens närhet och kan ges som bistånd, förskrivas som hjälpmedel för det dagliga livet eller köpas på konsumentmarknaden.²

2. Planering och förberedelser

2.1 Kommunikation (annonsering)

All planering och allt arbete kring kommunikation och annonsering har skett i samarbete med kommunens kommunikationsenhet. Inledningsvis i arbetet formulerades och antogs en kommunikationsplan. Målet var att få 50 personer att delta i dialogen och resultatet blev att 35 personer deltog i

¹ Planeringsdirektiv med budget 2018-2020. Antaget av kommunfullmäktige 20 juni 2017

² <http://www.socialstyrelsen.se/nationellehalsa/valfardsteknik>

dialogen fysiskt på plats. Vi fick 36 svar på den web-enkät vi hade publicerad veckorna före dialogen ägde rum. Annons var införd i Hallandsposten och 7 dagar vid två tillfällen innan dialogen. Det gick även ut ett pressmeddelande men ingen media var på plats vid dialogens genomförande. Vid ett tillfälle lade kommunikationsenheten ut en annonsering via kommunens Facebook-sida.

2.2 Research (övriga aktörer, lokalval, kontakter)

Dialog har förts med både Region Halland och HFAB om att delta i invånardialogen men ingen av organisationerna har haft möjlighet att avvara medarbetare till det. Det blev naturligt för Hälsoveteknikcentrum Halland att delta då en av undertecknad är knuten dit som kommunkoordinator. Vi valde att vara på Digitalt laborativt center (DLC) på Högskolan i Halmstad för att få en fysisk koppling till en lokal som anspelade på ämnet med ny teknik och framtida lösningar. Vi kontaktade moderator Rebecca Sellergren då både kommunen och Hälsoveteknikcentrum haft goda erfarenheter i samarbetet med Rebecca.

3. Genomförande

3.1 Val av metod

Den metod som valdes för dialogen var "World Café". Metoden innebär att deltagarna samlas i mindre grupper, tillsammans med en bordsvärd. Bordsvärderna är både samtalsledare och sekreterare. Metoden innebär att gruppen är konstant men bordsvärderna skiftar under tiden som dialogen pågår. Utifrån givna frågeställningar diskuterar gruppen med samtalsledaren som stöd. Efter 15-20 minuter byter gruppen bord och samlas hos en ny bordsvärd. Bordsvärderna har då i uppgift att sammanfatta de tidigare diskussionerna och utifrån det starta den nya gruppen. Syftet med metoden är att grupperna ska ta del av det som de andra grupperna har pratat om och med det fördjupa diskussionerna.

3.2 Web-enkät

På initiativ från kommunikationsenheten valde vi att publicera en web-enkät för att dels bredda underlaget dels för att möjliggöra för dem som inte kunde delta på plats att ändå uttrycka sin synpunkt. Enkäten bestod av fem frågor som knöt an till de frågor som sedan var med under dialogen. Vi fick 36 svar på enkäten och av respondenterna var 20 kvinnor och 16 män jämt fördelade över åldrarna 20 år till 80 år och äldre.

3.3 Upplägg på kvällen

Vi valde att inleda invånardialogen med en inspirationsföreläsning då vi bedömde det som svårt att komma med synpunkter på välfärdsteknik om man inte fått det i ett sammanhang. Vi valde att ta in olika teman och föreläsare för att på kort tid ge så bred bild som möjligt av området. Programmet var enligt följande:

- Moderator Rebecka Sellergren hälsade välkommen tillsammans med hemvårdsnämndens ordförande Ann-Charlotte Mankell.
- Inspirationsfilm från Falkenberg
- Thomas Wollentz från hemvårdsförvaltningen presenterade projekt Begonian
- Hälsoteknikcentrum presenterade en omvärldsanalys
- Inspirationsfilm om Bike Around
- Deltagarna fick en introduktion till invånardialogen och metoden "World cafe" av moderator Rebecca Sellergren

3.4 Återkoppling till deltagarna

Vi valde att dagen efter återkoppla till både deltagare och bordsvärdar via mail. Vi skickade även en kopia av mailet till Halmstad Direkt ifall vi fått fel mailadress till någon eller om någon annan var intresserad. Vi har också informerat om att de kommer att delges slutrapporten under våren.

4. Sammanställning

4.1 Vad vill invånaren ha? (Behov och lösning)

Med begreppet "invånare" i detta kapitel avser vi de invånare i Halmstads kommun som deltog i invånardialogen antingen via den fysiska dialogen eller via webbenkäten.

Av det underlag vi har kan vi konstatera att det finns både nyfikenhet och acceptans för ny teknik. Invånaren ser möjligheter för hur teknik kan förenkla och förbättra flera delar i livets skeden, och i med- och motgångar. Däremot är det svårt att besvara och konkretisera den inledande frågan som handlade om vilken välfärdsteknik vill du ha? Nedan följer några av de konkreta exempel som kom upp

- Bra och stabilt bredband
- Sensorer i sängen som mäter vikt, blodtryck, sömn etc och som kan reagera om något händer
- Robot istället för personal vid dusch
- Monitor som håller reda på måendet
- Digital information från kommunen

- Digitalt dörröga
- Fritt wi-fi i kommunens verksamheter
- VR-glasögon som motionsredskap
- Robot i stödstrumporna
- IT-Malte

För sammanställningen av dialogerna som helhet har vi valt att kategorisera samtalen utifrån nedanstående rubriker; valfrihet, enkelhet, trygghet och integritet, kunskap, värna mänskliga möten/undvik isolering, jämlikhet och kreativitet. Indelningen ger en sammanfattande bild vad samtalen om nytta och farhågor kretsade kring.

Valfrihet	<p>Invånaren vill kunna välja om, hur och vad man tar del av när det gäller väldfärdsteknik.</p> <p>Det finns önskemål om att det redan från början ställs krav på att bygga smarta bostäder, både för att förbereda för framtiden men också för att skapa valmöjligheter för fler. Det ses som positivt att kunna välja på flera alternativa boendeformer.</p> <p>För många handlar valfrihet att själv kunna välja när man vill ha den mänskliga kontakten, de varma händerna och ett uppskattande leende, men att även kunna välja när teknik ska användas eller när man vill vara ifred.</p>
Enkelhet	<p>Det finns oanade möjligheter med väldfärdsteknik, men också en rädsla för att det är komplicerat. Tekniken behöver vara intuitiv och responsiv – jämför med moderna bilar som känner av när något avviker "Den säger ju till, till och med till när det är dags för kaffe!".</p> <p>Det gör det lite enklare att leva när vi samlar alla smarta funktioner omkring oss, gärna via en dosa eller knapp. Eller varför inte en röststyrd funktion? Påminnefunktioner som hjälper oss att inte glömma det vi har på agendan behöver vi alla.</p>

<p>Trygghet och integritet</p>	<p>Trygghet kan betyda flera saker. Det kan vara att jag känner mig trygg när jag har en säng som ser att allt är ok med mig när jag sover. Eller att jag känner mig trygg när jag vet vem det är som sitter i andra änden på nattkameran. Men det kan också betyda att jag vet att tekniken fungerar. Finns det något back-up system om allt kraschar?</p> <p>Integritet handlar om att kunna bestämma över sig själv och sin kropp i olika sammanhang. Invånaren vill kanske kunna välja vem som har tillgång till resultaten från blodtrycksmätningen, eller att invånaren själv kan handla maten via e-handel.</p>
<p>Kunskap</p>	<p>De nya generationerna som växer upp nu har teknik och digitala lösningar i blodet, men för alla andra behövs det testas, övas och få kunskap för att våga och kunna. Det gäller alla som ska använda tekniken, både personal och brukare eller kunder.</p> <p>Kunskap ger både makt och mod och modig behöver en person vara första gången man ska betala med sin smartphone på bussen eller när nattkameran installeras.</p> <p>Kanske kan kommunen anordna kurser i digitalisering?</p>
<p>Värna mänskliga möten, undvik isolering</p>	<p>Hur kan vi använda digitala lösningar för ökade sociala kontakter, istället för att skapa mer isolering där jag möter färre människor? Social interaktion kan betyda så mycket, allt från att sitta ner och dricka en kopp kaffe, till att skypa med barnbarnet i Australien.</p> <p>Tekniken behöver kunna följa med mig vart jag än tar vägen. Invånaren vill kunna besöka vänner, gå på bio eller flytta till ett annat boende och kunna vara lika trygg som hemma.</p>

	Rätt använd kan tekniska hjälpmedel frigöra resurser för att möjliggöra mer tid för mellanmännsliga relationer.
Jämlikhet	<p>I alla andra sammanhang finns teknik och digitala lösningar, varför inte inom välfärden? Vi vill alla kunna ta del av de möjligheter som finns runt oss.</p> <p>En jämlik syn på välfärdsteknik innebär att vi funderar på vilka som har råd med den nya tekniken och vilka vi bygger våra lösningar för. Det är viktigt att inte någon invånare lämnas utanför genom att lösningar blir för dyra eller på grund av avsaknad av bredband eller abonnemang. Och det är klart att kommunens olika boendeformer ska ha Wi-Fi</p> <p>Det finns funderingar kring om och hur man får tillgång till välfärdsteknik. Är det enbart genom bostaden, ska jag köpa det själv, kan jag få det på recept? Vem ska betala, ska jag göra det själv?</p>
Kreativitet	<p>Det finns en oändlig mängd idéer på digitala lösningar som är möjliga att realisera. Allt från VR-glasögon som motionshjälpmedel, till framtida kollektiv och delningsekonomi. Nyfikenhet på det nya är påtaglig och någon undrar <i>"Varför ligger vi så långt efter i Sverige?"</i></p>

4.2 Nyttan med välfärdsteknik

Vid sammanställning av vilken nytta välfärdsteknik kan tillföra har tyngdpunkten i invånarnas synpunkter varit att kunna frigöra tid från personal för mer mellanmännsliga möten. Det lyfts också fram att välfärdsteknik kan vara ett komplement till människan/personal men man betonar vikten av att vi inte får förlora de mänskliga kontakterna.

Det kan också medföra mindre personalomsättning hos den som är i behov av vård och omsorg om vissa insatser kan kompletteras med teknik. Tekniska produkter eller tjänster som larmar vid avvikelser kan möjliggöra snabbare hjälp från personal.

Välfärdsteknik kan underlätta vardagen och bidra till ökad självständighet. Som till exempel kan teknik som larmar när jag inte gör som jag brukar, exempelvis faller, bidra till att jag vågar bo kvar hemma längre. Vägledande belysning i bostaden nattetid och teknisk medicinhantering med påminnelsefunktion kan göra att någons vardag enklare. Vilket också skulle kunna bidra till ökad integritet.

Den teknik som finns idag kan bidra till ökade möjligheter till umgänge och vid rätt användande skulle det kunna minska känslan av ensamhet. Även en känsla av trygghet hos den person som nyttjar tekniken och/eller dess omgivning kan vara en nyttoeffekt.

Utifrån ett personalperspektiv kan välfärdsteknik även skapa en attraktiv arbetsplats.

4.3 Farhågor gällande välfärdsteknik

Kärnan i invånarnas farhågor kring välfärdsteknik är oro kring vem som ska bekosta tekniken/tjänsterna samt vad som händer vid strömavbrott eller tekniska fel. Det finns också en oro att obehöriga ska komma åt personlig information. Det finns frågetecken kring vem som egentligen äger de insamlade uppgifterna och hur dessa hanteras. Hur skyddar kommunen personlig integritet? Det finns en farhåga om att tekniken ska ta över det mänskliga och att för många moment i vardagen ersätts av teknik/tjänster. Vid diskussion om nyttoeffekter kom det fram att välfärdsteknik kan frigöra tid samtidigt som invånarna lyfter en oro över att den frigjorda tiden riskerar att inte användas till det som invånarna efterfrågar; fler mellanmänskliga möten.

De uttrycker en rädsla över att känslan av ensamhet och isolering riskerar att öka snarare än minska. Invånarna nämner även oro för att inte kunna välja bort teknik/tjänster, och vem som väljer om individen inte själv har förmåga att välja, samt hur teknik påverkar människans både fysiska och psykiska hälsa.

Kreativitet - Halmstad är en stor kommun med många invånare att ta hänsyn till men det får inte hindra oss i att våga prova tillsammans med våra invånare! Tillsammans kan vi införa nya produkter och tjänster.

Halmstad, 20180530

*Sofie Andersson, biståndshandläggare, Hemvårdsförvaltningen och
kommunkoordinator på Hälsoteknikcentrum*

Mia Lundholm, verksamhetsutvecklare IT, Socialförvaltningen